

defendint el principi de llibertat absoluta de consciència, admetent creyents, atees i agnòstics, podent el jurament fer-se sobre un llibre sagrat, sobre les Constitucions de l'Ordre o sobre altres llibres com la declaració de los Drets Humans, sempre junt a l'esquadra i el compàs.

Les Obediències poden ser masculines, femenines o mixtes podent-se posicionar sobre qüestions relacionades amb la religió o la política. Aquestes dues condicions: la no exigència de credos espirituals o religiosos i la admissió de la dona en un pla de perfecta igualtat amb els homes, són des d'entonces les diferències fonamentals entre la Masoneria Anglosaxona i la Continental.

La masoneria anglosaxona és la més tradicional i la que més suport ha rebut per les potències establertes. En els països anglosaxons i nòrdics la masoneria conviu sense cap problema amb les religions dominants en cada zona. La masoneria llatina liberal, en canvi, està més compromesa políticament, fins al punt d'adoptar un caràcter laic que exigeix com a requisit al ingressar la total llibertat de pensament i la supressió de qualsevol concepte de Déu.

Des dels seus llunyans orígens, s'han produït nombroses evolucions, és per això que seria millor parlar de "masoneries", que segons les circumstàncies han estat més o menys fidels al model d'origen, alternant períodes constructius amb fases de decadència.

Per últim, en aquest primer capítol incloum les Constitucions proclamades el 1871 de la Masoneria Espanyola del Sereníssim Gran Orient de Espanya del Ritu Escocès Antic i Aceptat: *"La masoneria té per objecte la perfecció dels homes, i per lo mateix, els masons espanyols admeten les diversitats i sistemes socials establerts, sempre que ells no alterin els principis morals, filantròpics i fraternals; per aquesta raó la masoneria, que reconeix i proclama la autonomia del individu, és una societat pacífica, que realitza una missió humanitària i civilitzadora; en la seva conseqüència tot masó haurà de ser també un ciutadà pacífic de honrada i moral conducta, que acate tots els poders públics, que se hallen legítimament constituïts. Els masons no han de ser com a tals, barrejar-se ni prendre part en conjuracions contra la pau i benestar de la nació; procuraran ser cortesos amb les autoritats i sostenir i amparar en totes les ocasions els interessos de la hermandad, treballant per la prosperitat de la pàtria, no perdent de vista que tots els homes són germans, i que la masoneria ha florit sempre en la pau, perjudicant-se molt en la seva marxa i desenvolupament amb les guerres i el derramament de sang."*

En els pròxims capítols abordarem temàtiques com la Església Catòlica i la Masoneria, Franco contra la Masoneria, la Dona i la Masoneria, o la Masoneria en la actualitat.

(*) Si volen ampliar els seus coneixements al respecte poden consultar els meus llibres: "Descobrint la Barcelona Maçònica" (en català) o "Descubre la Barcelona Masónica" (en castellà), tots publicats per Quarentena Edicions.

La Marta i en Taxi Key (una història de la Marta de Santa Eulàlia)

Josep Maria Babí Guimerà

(Dedicat a les senyores Joaquina Fumadó i Montserrat Massot seguidors de La Marta de Santa Eulàlia i d'en Taxi Key).

Estiu. Els plàtans de la Rambla de Santa Eulàlia s'omplen de verd per les seves fulles. Els pardals revolaven, xisclaven, aterraven i s'enlairaven per aconseguir algun mos d'aliment del terra.

Aquell dissabte, quatre de juliol, ja havien passat les revetlles. Però la Marta i les seves amigues Montse i Ceci, antigues companyes dels cursos del "Auxili Social", encara que les havien celebrat al Casinet entre fanaltes i garlandes de paperets de colors, no estaven gaire interessades en cap dels balladors que les rondaven.

Per la feina de la Marta només es deia per dos aficions: el cinema i en Taxi Key, el famós detectiu radiofònic, que tenia la veu tan ben timbrada d'aquell actor tan guapo que es deia Isidro Sola. Fins i tot, tenia enganxat amb xinxetes a la seva cambra, un full de la revista Ondas amb la fotografia d'aquell home del bigotet fi i ulls somiadors. No es perdia cap programa dels que emetia Radio Barcelona, tots els dissabtes a les nou del vespre. I feia tots els possibles per estar asseguda al costat de la radio Telefunken de la casa dels avis, amb

la galta recolzada a la mà esquerra (com l'Isidre de la revista). Li encantaven les aventures del Taxi Key, aquell advocat que es deia en realitat Kirk Prentis, sense feina, que havia fet el taxi i que s'havia tret el carnet d'investigador privat, sempre acompanyat de la seva xicota Nora i del seu amic, el poruc Glossop.

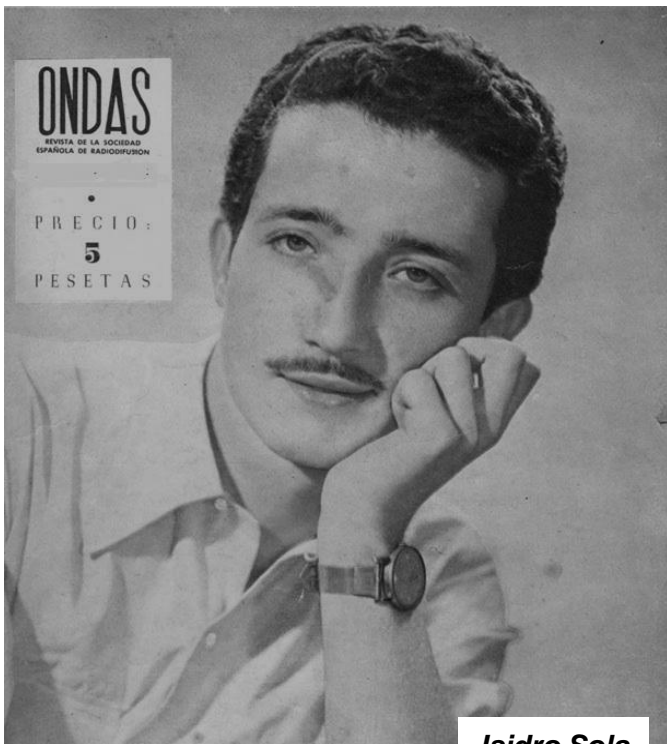
La Marta havia quedat amb la Ceci per anar al cinema Odeon a veure un dels programes dobles habituals. Aquella setmana tocava una pel·lícula en colors: "Duelo en el fondo del mar" (en Robert Wagner hi sortia en banyador...els havia dit la Montse que ja l'havia vista i havia aprofitat la tarda per anar al Casinet per ajudar a recollir els guarniments de les verbenes). I una "espanyolada" de la que ni tan sols recordava el nom (i això que ho havia llegit al "Ciero" de l'avi del dia abans).

A quarts de sis, neguitosa, ja sortia quan l'àvia Mercè li va dir:

-Nena (per l'àvia sempre seria la "nena" encara que la propera setmana ja faria vint anys), t'he deixat un duro de la setmanada sobre la calaixera, al costat de les

claus. I agafa la rebecca per quan surtis del cine, per si refresca.

- Com si no estiguéssim ja a l'estiu, va remugar ella.

Isidro Sola

- Nosaltres també sortim, va seguir la dona, que anem a veure a l'oncle Quimet, a la Sagrera, va acabar.

Això últim li va valer una mirada furibunda del seu marit que va fer que ella baixés la mirada cap el terra.

La Marta no en va fer cap cas, però va agafar els cèntims i la rebecca que es va lligar a la cintura per les mànegues. Es va rentar les mans, es va donar un cop de pinta als cabells, s'hi va tirar un raig de colònia, va sortir esperitada escales avall i va tancar la porta de cop.

Al cap de poca estona els avis també van baixar l'escala, però van tirar en direcció contrària que la néta, pel carrer Amílcar fins el passeig Maragall on van agafar el tramvia 45, línia que baixava d'Horta i que tenia el seu destí al carrer Lauria cruïlla amb la Gran Via.

D'altra banda, la Marta rambla avall va creuar les obres de la via del tren i es va trobar amb la Ceci, davant del col·legi Jesús Maria on havia pujat des de Concepció Arenal, carrer on vivia la seva amiga. Van arribar al cine, van comprar unes paperines de llaminadures a la paradeta del vestíbul i van pagar les tres pessetes de l'entrada.

Van entrar a la foscor de la sala que estava gairebé plena, feia xafogor i l'acomodador els va trobar unes cadires laterals, això si, bastant endavant. Van seure en aquells seients de fusta que, al cap d'una

estona ja no es sabia com posar el cul i es van posar a veure (sense posar-hi cap atenció) el que estaven fent: aquella pel·lícula en blanc i negre, complement del programa i de la que no recordava el títol. No paraven de xerrotejar entre elles, cosa que va fer que la gent xiuxiuegés i fins i tot que l'acomodador hi anés amb la llanterna encesa, per fi es va acabar el malson. Es van encendre les llums, van passar els anuncis (aquelles diapositives de vidre pintades de colors a ma) i va començar el No-Do.

La Marta s'estava posant neguitosa. A veure si sortirien tard i no arribaria a casa a temps per escoltar el Taxi Key,

Quan va començar "la bona", de seguida es van deixar enlluernar amb la brillantor de les aigües blaves del mar Carib, amb els muscles bruns del Robert Wagner i es van cruspir fins l'última de les llaminadures de les paperines. Ara si, en un absolut silenci.

A l'acabar la pel·lícula, la Marta ja havia perdut la noció de l'hora. No va voler veure el començament de l'altra (ni li importava) i va estirar del braç a la Ceci: "Jo me'n vaig. Tu queda't si vols" Però l'amiga, submissa, la va seguir.

Al carrer encara era de dia i molta gent havia sortit a passejar per la Rambla a prendre la fresca, aquella tarda de dissabte en què el calor ja s'havia apaivagat. Llavors van tocar tres quarts de nou al rellotge de sant Pacià. Tan sols faltava un quart d'hora perquè comencés el Taxi Key.

-Merda! Ja no arribo a temps!

Va exclamar la Marta i va arrencar a córrer Rambla amunt sense acomiadar-se de la soferta Ceci. Va travessar per sota la barrera del pas a nivell que estava baixada esperant l'arribada del últim tren cap a sant Joan de les Abadesses i va creuar la zona d'obres, del cobriment del del túnel del soterrament del ferrocarril. Tan cega anava que va ensopegar amb una de les grans pedres que sobresortien de la terra amuntegada i revoltada. Va caure fregant els genolls per terra i fent-se rascades a les mans que va posar per davant per esmorteir el cop.

Mig atordida pel trasbals, el primer que li va venir al cap va ser:

-Hala! Les mitges a fer punyetes!

Sense adonar-se que era estiu i que no se n'havia posat.

S'hi van acostar diversos vianants que la van ajudar a posar-se dempeus i li van preguntar si necessitava ajut o si buscaven una farmàcia de guàrdia. Fins i tot, un matrimoni es va oferir a acompanyar-la a casa. Però ella s'hi va negar. S'estimava més seguir sola rumiant el que li havia passat, encara que es va seure a un banc, al costat d'una font, prop del carrer Vèlia. Va treure d'una butxaqueta de la faldilla un mocador, el va xopar en aigua i va intentar netejar la sang que li regalimava cames avall.

Amb empentes i rodolons va seguir Rambla amunt amb una altra parada al davant de l'església. I així fins arribar a la placeta de santa Eulàlia.

Dos quarts tocats d'onze. Del carrer d'Amílcar van entrar a la plaça en Pepet i la Mercé. Ja era fosc del tot, però a la llum esmorteïda d'un fanal, i en un banc prop de la porta de casa, van veure una persona seguda, amb la cara amagada entre els braços, que els va resultar familiar. Quan es van acostar una mica mes, van arrencar a córrer:

- Marta, filla meva! Què t'ha passat? Va exclamar l'àvia angoixada.

- Què fas aquí al carrer? I amb aquest estat? Li va fer

la seva dona i li va preguntar:

- Qué? Li donem?

- Si, si! Va contestar ella.

Va treure un sobre de la bossa i li va donar a la noia. Ella el va obrir i va treure uns paperets que deien "INVITACIÓN".

- Qué es aixó? Va preguntar.

Llavors l'avi Pepet li va explicar el viatge d'aquella tarda a Barcelona amb el tramvia 45.

-No hem anat a la Sagrera a veure al meu germà a can Sert (1), com t'ha dit l'àvia que, de vegades xerra massa. El nou tramvia ens deixa a la Gran Via, tot just sobre el carrer Caspe, molt a prop de Radio Barcelona. Tu no ho sabies, però, quan jo feia de guàrdia urbà, abans de jubilar-me, vaig conèixer al senyor Armando Blanch, el director del quadre d'actors de l'emissora. I avui l'hem anat a veure'l després de l'emissió del Taxi Key, perquè ens facilités unes invitacions per anar a veure en directe el programa de la setmana que ve, acompanyada per qui tu vulguis. És el teu regal d'aniversari que et fem la teva àvia i jo: Dijous que ve, nou de juliol de 1953, fas 20 anys.

-La Marta es va posar a plorar però ara no de dolor, sinó de sentiment, al veure que els seus avis li estaven l'avi tot amoïnat.

Construcció de l'avinguda Meridiana

I tots dos es van asseure, un a cada costat. La noia els hi va explicar la dissort d'aquella tarda, la caiguda i, a més, havia perdut la rebeca i s'havia esquinçat la faldilla. Però el pitjor es que no havia pogut entrar a casa perquè, amb les preses, s'havia deixat les claus sobre la calaixera i havia tancat de cop.

-Filla, no es pot tenir tot a aquet món! Li va filosofar en Pepet, però igual com a la Mercè, els feia molta pena veure a la seva estimada néta en aquell estat. Va obrir la porta del carrer i, van agafar pels braços a la noia. Un per cada costat, la van ajudar a pujar les escales fins el pis. Allà li van fer treure la faldilla esquinçada i plena de sang seca. L'àvia va anar a buscar la caixa dels remeis, la va obrir, va sucra un bon tou de coto fluix amb aigua oxigenada i li va netejar la sang de les rascades de les cames i les de les mans. Després les va tintar bé amb mercromina. Un got de llet calenta va acabar de calmar a la Marta. Llavors l'avi es va mirar a

donant tot l'amor que els seus pobres pares no li van poder donar...

El popular personatge radiofònic Taxi Key va néixer el 2 d'octubre del 1948 de la mà del guionista Luis Gossé de Blain, a través del programa '¿Es usted buen detective?'. El primer Taxi Key va ser l'actor Ricardo Palmerola que, al marxar l'agost de 1949 a La Habana per fer sèries de televisió, va ser substituït per l'Isidro Sola. La Nora era l'Encarna Sánchez. I en Glossop, l'Antonio Crespo. L'emissió es feia en directe a l'estudi Toresky, el més gran de Radio Barcelona, on els actors llegien els seus papers.

A l'acabament de la dramatització es feia el concurs entre el públic per veure si algú endevinava qui era el culpable i els motius del seu crim. Al guanyador se li lliurava un petit premi no gaire quantios perquè els temps eren prou difícils.

La sala estava plena cada dissabte de gom a gom (no hi entrava tothom que volia) amb un públic entusiasta

que considerava els actors com estrelles del cinema i als que esperaven a la sortida per demanar-los autògrafs. El programa es perllongà en antena 22 anys,

fins el 1970. Per això quan la Marta Granell es va casar, no hi podia faltar al seu pis una ràdio. I aquí teniu els veritables protagonistes d'aquesta història,

Isidro Sola, Encarna Sánchez, Antonio Crespo i Armando Blanch

(1) Can Sert, fàbrica de catifes que hi va haver al carrer de la Sagrera. Es va enderrocar als anys 70 i al seu lloc es va fer la plaça del General Moragues. Els empleats vivien en casetes dins el recinte fabril a semblança d'una colònia i tenia petits horts per qui els volia conrear a les hores de lleure.

El Verdum que m'estimo

Montserrat Massó

Ja fa disset anys que vaig arribar al barri de Verdum, a la Via Júlia.

El primer que em va cridar l'atenció, va ser el gran moviment de persones passejant amunt i avall, com si fos el carrer Major d'un poble. Després d'aquesta primera impressió, la meva intenció va ser integrar-me el més aviat possible, per la qual cosa, vaig saber que hi havia gran quantitat d'activitats i molt diverses.

La primera que em va interessar va ser l'Arxiu Històric, i m'hi vaig fer sòcia. Al principi no coneixia ningú, però vaig tenir la sort de trobar-me amb la M. Lluïsa, que aleshores era la Presidenta, i a la Neus. Les dues em van fer costat i així, poc a poc vaig començar a anar a les sortides i agafar confiança.

Via Júlia. Foto: AHRNB

**Plaça de Francesc Layret.
Foto: AHRNB**

Però no va ser fins fa tres anys, més o menys que no vaig tenir l'oportunitat de col·laborar en les tasques de l'Arxiu Històric.

Hem format un grupet molt ben avingut, l'Eugènia, la Núria, la Carmen i la Lluïsa, que tots els dimecres a més de treballar ens ho passem molt bé.

Amb el temps m'he anat animant, i ara col·laboro amb als Dimecres Culturals del Pla Comunitari, amb el moviment veïnal dels Radars que s'està implantant al barri de Verdum i amb la xarxa de coneixements del Ton i Guida.

Estic orgullosa de ser de Verdum, perquè és un barri molt viu, i on hi ha persones molt generoses amb el seu temps i els seus coneixements.